

ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.



ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ
излиза
всѣки присѣтственъ день.

ЗА ПУБЛИКАЦИИ
плаща се
за единъ редъ въ стълбецъ отъ половина страница 30 стотинки.

Годишна цѣна на „Държ. Вѣстникъ“:
за въ Княжеството 20 лева, за по внѣжъ заедно съ пощенскитѣ
разноски 35 лева.

Писма за абонаменти и публикации
и всичко, що се отнася до „Държавенъ Вѣстникъ“, се испраща
до администрацията му.

Год. XIII.

СОФИЯ, вторникъ 30 юлий 1891 год.

Брой 164.

ОФФИЦИАЛЕНЪ ДѢЛЪ.

По Министерството на Финанситѣ.

УКАЗЪ

№ 125.

НИЙ ФЕРДИНАНДЪ I.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България,

По предложението на Нашия Министръ на Финанситѣ, представено Намъ се доклада му отъ 115 юлий т. г. подъ № 25363, на основание чл. 58 отъ „закона за отчетността по бюджета“, и съгласно VI-то постановление на Министерския Съвѣтъ, въ засѣданието му отъ 6 юлий т. г., протоколъ № 52,

Постановихме и постановяваме:

I. Разрѣшаваме да се прѣнесжтъ отъ запазения фондъ (гл. XVIII, § 90) по бюджета на Финансовото Министерство за 1891 год. 41724 лева 28 ст. къмъ гл. XVII, § 81 на сжщия бюджетъ.

II. Исполнението на настоящия указъ възлагаемъ на Нашия Министръ на Финанситѣ.

Издаденъ въ В.-Търново на 21 юлий 1891 год.

На първообразното подписахъ: Княжеский намѣстникъ,
С. Стамболовъ.

Приподписахъ:
Министръ на Финанситѣ, Г. Д. Начовичъ.

Докладъ до Негово Царско Височество.

№ 25363.

Господарю!

За исплащане стойността на отчужденитѣ прѣзъ текущата година частни мѣста, за разши-

рочаванието на държавната въ гр. София овощна градина, трѣбва да се отпуснатъ отъ кредита предвиденъ въ бюджета на повѣренното ми Министерство за текущата година по гл. XVII, § 81, 46724 лева 28 ст. Нѣ тѣй като предвидената въ него § сумма 5000 лева не е достатъчна да покрие горѣказанный расходъ, то на основание чл. 58 отъ „закона за отчетността по бюджета“, и съгласно VI-то постановление на Министерския Съвѣтъ, въ засѣданието му отъ 6 юлий т. год., протоколъ № 52, честь имамъ най-покорно да моля Ваше Царско Височество, да благоволите да разрѣшите, чрѣзъ подписването на приложения тукъ указъ да се взематъ отъ запазения фондъ (гл. XVIII, § 90) по бюджета на повѣренното ми Министерство за 1891 г. 41724 лева 28 ст., която сумма да се прѣнесе за увеличение кредита по гл. XVII, § 81 на сжщия бюджетъ.

Съмь, Господарю, на Ваше Царско Височество най-покоренъ служителъ и вѣренъ подданикъ.
София, 15 юлий 1891 год.

Министръ на Финанситѣ, Г. Д. Начовичъ.

УКАЗЪ

№ 126.

НИЙ ФЕРДИНАНДЪ I.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България,

По предложението на Нашия Министръ на Финанситѣ, представено Намъ се доклада му отъ 15 юлий т. г. подъ № 25364, на основание чл. 58 отъ „закона за отчетността по бюджета“, и съгласно VII-то постановление на Министерския Съвѣтъ, въ засѣданието му отъ 6 юлия т. год., протоколъ № 52,

Постановихме и постановяваме:

I. Разрѣшаваме да се прѣнесжтъ отъ запозения фондъ (гл. XIX, § 105) по бюджета на Финансовото Министерство за 1890 год. 6173 лева къмъ гл. XVII, § 76 на сжщия бюджетъ.

II. Исполнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Министръ на Финанситѣ.

Издаденъ въ гр. В. Търново на 21 юлий 1891 година.

На първообразното подписахъ: Княжеский намѣстникъ,
С. Стамболовъ.

Приподписахъ:

Министръ на Финанситѣ, Г. Д. Начовичъ.

Докладъ до Негово Царско Височество.

№ 25364.

Господарю!

Понеже предвидениятъ въ миналогодишния бюджетъ на повѣренното ми Министерство по гл. XVII, § 76 кредитъ, се оказа недостатъченъ за исплащане отпечатванието прѣзъ миналата година на „Държавенъ Вѣстникъ“, то на основание чл. 58 отъ „закона за отчетността по бюджета“, и съгласно VII-то постановление на Министерския Съвѣтъ, въ засѣданието му отъ 6 юлий т. год., протоколъ № 52, честь имамъ най-покорно да моля Ваше Царско Височество, да благоволите да разрѣшите, чрѣзъ подписванието на приложения тукъ указъ, да се прѣнесжтъ отъ запозения фондъ (гл. XIX, § 105) по бюджета на повѣренното ми Министерство за 1890 г. 6173 лева къмъ гл. XVII, § 76 отъ сжщия бюджетъ.

Съмь, Господарю, на Ваше Царско Височество най-покоренъ служителъ и вѣренъ подданикъ.

София, 15 юлий 1891 година.

Министръ на Финанситѣ, Г. Д. Начовичъ.

По височайше одобренъ докладъ подъ № 25807 отъ 18 юлий т. г., разрѣшава се на ковчежника при Габровското ковчежничество Василь Грудовъ, едномѣсеченъ задграниченъ отпускъ, по семейни причини, считанъ отъ деньтъ на ползуванието му.

ПРИКАЗЪ

№ 914.

При произведената отъ г-на финансовий инспекторъ В. Ив. Чокановъ внезапна ревизия на Новоселското (Варнен. окръгъ) ковчежничество на 16 т. м. сж намѣрили въ кассата 202 лева 46 ст., постъпили отъ патенти за право прода-

вание питие и тютюнь, издадени още на 28 юний т. г., която сума ако и да е слѣдвало да се внесе въ ковчежничеството на приходъ, съгласно чл. 74 отъ „правилника за ковчежничествата“, обаче ковчежника е прѣнебрегналъ горний членъ като, можи би, да не внесеше тази сума още много врѣме на приходъ, ако се не бѣше случила тази внезапна ревизия.

Предъ видъ на горнето, налагамъ на ковчежника при Ново-Селското (Варн. окръгъ) ковчежничество С. П. Гуневъ, двадесетъ лева глоба.

София, 24 юлий 1891 год.

Министръ Г. Д. Начовичъ.

Съ предписание на Финансовото Министерство подъ № 26283 отъ 22 юлий т. г., наказва се съ одържание $\frac{1}{3}$ отъ мѣсечната му заплата касиера при Шуменската земеделъческа касса Андрей х. Димитровъ, за нередовността на намѣрени въ тая касса при внезапната ѣ ревизия на 28 юний т. г., и за прѣкращаванието по негово усмотрение операциитѣ на кассата, прѣзъ послѣднитѣ 5 дни на всѣки мѣсець.

ПОПРАВКА. Въ брой 149, стр. 8, стълб. 1, редъ 15 отъ горѣ вмѣсто: *пълно-издънково* да се чете: *пънно-издънково*. Въ сжщата стр. и стълб. въ редъ 28 отъ долу вмѣсто: *пълни* да се чете *пънни*.

По Военното Министерство.

УКАЗЪ

№ 111.

НИЙ ФЕРДИНАНДЪ I.

Съ Божия милость и народната воля
Князь на България.

По предложението на Нашия Министръ на Войната, изложено въ докладъ му отъ 15 юлий т. г. подъ № 342, и съгласно X-то постановление на Министерския Съвѣтъ въ засѣданието му отъ 5 юлий т. г., протоколъ № 51,

Постановихме и постановяваме:

I. Одобрява се станалото прѣзъ т. г. доброволно съгласие съ комисионерската кжца Братия А. Шипманови, транспортиранието на разни книги за окръжнитѣ воински началници, като нужната за тая цѣль сума 2484 лева 25 ст. се исплати отъ § 8 отъ бюджета на Военното Министерство за настоящата година.

III. Исполнението на настоящия указъ възлага на Нашия Воененъ Министръ.

Издаденъ въ гр. Свищовъ на 15 юлий 1891 г.
На първообразното подписахъ: Княжеский Намѣстникъ,
С. Стамболовъ.

Приподписахъ:

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералний Щабъ, Майоръ Саввовъ.

УКАЗЪ

№ 116.

НИЙ ФЕРДИНАНДЪ I.

Съ Божия милость и народната воля

Князь на България,

По предложението на Нашия Министръ на Войната, изложено въ докладътъ му отъ 15 юлий т. г. подъ № 347, съгласно XIV-то постановление на Министерския Съвѣтъ отъ 5 юлий т. г. (протоколъ № 51) и на основание чл. 85, ал. 7 отъ „закона за отчетността по бюджета“,

Постановихме и постановяваме:

I. Разрѣшаваме ремонтниранieto казармитъ и конушнитъ на 1 артиллерийски полкъ въ гр. Самоковъ да стане съ контрактъ, по доброволно съгласие, на сума 9029 лева 08 ст.

II. Исполнението на настоящия указъ възлага на Нашия Министръ на Войната.

Издаденъ въ г. Свищовъ на 15 юлий 1891 г.
На първообразното подписахъ: Княжеский намѣстникъ,
С. Стамболовъ.

Приподписахъ:

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 307.

За съставяние поемни условия и описание за доставка динамитъ и други взривни вещества във войската, назначавамъ комисия подъ председателството на майоръ Петруновъ и членове: майоритъ Лалчевъ, Дворяновъ и капитана Раковски.

Предлагамъ на комисията въ непродължително време да приготи въпроситъ поемни условия и ми ги представи на одобрение.

София, 18 юлий 1891 год.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 308.

Командирамъ въ гр. Шуменъ в. и. д. Софийския воененъ прокуроръ майоръ Бакхрджиевъ, по служебни дѣла.

София, 18 юлий 1891 година.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 312.

Обявявамъ по Военното Вѣдомство, че Негово Царско Височество на 18 май т. г. всемилостивѣйше благоволи да ме награди съ ордена „Св. Александър“ II степенъ.

София, 23 юлий 1891 година.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 313.

Обявявамъ по Военното Вѣдомство за свѣдѣние, че щаба на Пионерния полкъ на 2 май т. г. е прѣмѣстенъ отъ гр. Руссе въ столицата.

София, 23 юлий 1891 година.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 314.

Обявявамъ по Военното Вѣдомство, че инспектора на пѣхотата Генералъ-Майоръ Николаевъ се командирова въ 4 и 6 пѣши бригади за да прѣгледа хода на занятията въ означенитъ бригади.

София, 23 юлий 1891 година.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

ПРИКАЗЪ

№ 315.

Въ приказа по Военното Вѣдомство подъ № 302 се е вмѣкнула една грѣшка, като е казано бригаднитъ командири и командующитъ пѣшитъ полкове да представляватъ въ управлението на инспектора на пѣхотата по единъ екземпляръ отъ приказитъ, вмѣсто да бжде: да представляватъ на инспектора на пѣхотата.

Предлагамъ горния грѣшка да се поправи, като се исхвърли думата въ управлението.

София, 24 юлий 1891 година.

Военный Министръ, Почетенъ Флигель-Адютантъ, отъ Генералния Щабъ, Майоръ Саввовъ.

НЕОФИЦИАЛЕНЪ ДЪЛЪ.

Кратки бѣлѣжки и свѣденія

върху Земското Чешко изложение въ Прага 1891 година.

Високоуважаемий Господине Начовичъ,

При трѣгването ми за Пражкото изложение, удостоилъ се бѣхъ съ честта да ми поржчатъ да обърна вниманието си: първо, върху изложението на килимитъ въ Виена, и второ, върху Чешката домашна индустрия (Haus-industrie), която ще да е изложена въ Пражкото изложение.

Като Ви благодарѣж твърдѣ много за тая честь, съ която сте ме удостоили съ тия поржчения, съ настоящето си идж да Ви изложж това, което можахъ, въ кратковрѣменното си прѣстояване въ тѣзи мѣста, да забѣлѣжж и изучж — частъ отъ което Ви изложихъ и устно.

Настоящето ми ще объема само свѣденія и бѣлѣжки върху Пражкото изложение, тѣй като за килимитъ вече Ви прѣставихъ потрѣбнитѣ свѣденія. Преди, обаче, да пристѣпжж къмъ излагане тѣзи бѣлѣжки, азъ считамъ за необходимо да Ви кажж, че, макаръ и малка, мисията ми въ изложението бѣ трудна, първо, защото невладѣяхъ язика, съ който трѣбваше най-добрѣ да се служж, а второ, защото, като пжтгувахъ на собствени срѣдства, азъ неможахъ да располагамъ съ повече врѣме. Предъ видъ на това азъ почти бѣгомъ прѣгледвахъ по-голѣмата частъ отъ изложението и бѣгомъ вземахъ потрѣбнитѣ бѣлѣжки, като се спирахъ повечето къмъ тия отъ изложениитѣ предмѣти, къмъ които благоволихте да ми обърнете вниманието и които представлявахъ за мене особенъ интересъ. Всичко на всичко азъ пробавихъ въ изложението 5 дена, а въ таково кжсо врѣме вѣнъ отъ всека възможность е да се прѣгледа всичко и тѣй обстоятелствено, щото да може човѣкъ да даде по-подробни и по-точни свѣденія и заключения за това що е видѣлъ. Благодарение, че управлението на изложението е издало подробенъ каталогъ, а и частни лица че сж издали илюстровани пжтеводители по това изложение, прегледванието на които отпослѣ, заедно съ направенитѣ по тѣхъ бѣлѣжки вътрѣ въ изложението, възстановяватъ въ ума на човѣка

всичко това що е видѣлъ. Благодарение, казвамъ, на тия издания, човѣкъ може и въ едно кжсо врѣме да си състави едно що-годѣ ясно понятие за изложението. Иначе, не 5, но 50 дена бихж били малко и за най-наблюдателния посѣтителъ. Прочее, азъ още веднжжъ, най-почтително Ви моля да имате предъ видъ горѣизложенитѣ при оцѣнката на настоящето ми, и като още веднжжъ Ви благодарѣж за високата честь, която ми направихте съ тия поржчения, азъ ето пристѣпамъ да испълня задѣлжението си.

За да бжджтъ свѣденіята и бѣлѣжитѣ ми по-ясни, азъ намѣрихъ за добрѣ да ги раздѣля на двѣ части:

I. За изложението изобщо, устройството му и изложениитѣ предмѣти.

II. Кратки бѣлѣжки върху Чехия, и заключение.

I. За изложението изобщо, устройството му и изложениитѣ предмѣти.

Животворното влияние на изложенията, върху усѣха и напрѣдка на всека една отрасль отъ човѣшкитѣ поминжчни потрѣби, днесъ вече се съзнава отъ всеки единъ малко-много просвѣтенъ човѣкъ. Конкуренцията отъ една страна и изложенията отъ друга, сж довели поминжчнитѣ потрѣби на хората до туй усѣвършенство, въ което ги виждаме днесъ. Като носители на новитѣ идеи, Френцитѣ казватъ, че у тѣхъ първъ пжтъ се е родила и хубавата идея за изложенията, и за доказателство посочватъ на първото свое изложение отъ Октомврий 1798 год. Чехитѣ пакъ казватъ, че първото и въ Европа, и въ Чехия, изложение е било тѣхното, стѣкмено въ Прага, 8 години по-рано отъ Френското, на 1791 год. въ честь на коронацията Леополда II-й за Чешки кралъ. Кое ще е върното отъ тия двѣ утвърждаване, азъ неможж да знажж. Фактъ, обаче, е, че тая хубава идея е била прихванжта и под-

Господину

Г-ну Гр. Д. Начовичу

Министръ на Финанситѣ

и пр. и пр. и пр.

Софѣя

крѣпна отъ всички радетели за прѣуспѣването на народитѣ си въ поминъчно отношение; нейното животворно влияние върху индустрията и промишлеността изобщо, е доказвана почти съ математическа точност, а въ резултатъ на всичко това, ний видѣхме, особено въ послѣднитѣ десетини отъ настоящето столѣтие, величественитѣ всемирни изложения въ Лондонъ, Парижъ, Берлинъ, Виена, Москва, Филадельфия и пр. и пр., па, благодарение личната Ваша инициатива, подкрѣпена отъ правителството, ний ще бждемъ честити да видимъ и *първото българско изложение*, подъ Височайшия протекторатъ на Негово Царско Височество.

Идеята за сегашното Чешко изложение се е родила още прѣзъ 1882 година, при празнуването 50 годишния юбилей на Чешкото промишленно дружество (Jednotá průmyslové). Но както на всѣгадѣ, и както всѣко едно подобно предначинание, тъй и въ Чехия тая идея е намѣрила своитѣ противници, които, по разни причини и съображения, сж и се противопоставяли, та осъществлението ѝ е било затруднявано. Вудимъ Пещенското изложение, прѣзъ 1885 г., отъ ново се събудило тази идея, която и този път е имала на срѣща си противнитѣ отъ 1882 година. Избирвани сж били комитети, правени сж били разни проекти; дебатираше се е *за* и *противъ*; Чехитѣ сж обвинявали въ противодѣйствию Нѣмцитѣ—уроженици на Чехия, отъ които едни сж одобрявали, а други сж били противъ изложението. И едвамъ слѣдъ една, почти 5 годишна борба, между Чехи и Нѣмци, Чехи и Чехи, и Нѣмци и Нѣмци, хубавата идея за изложението се въстержествувала. На 1-й Май минжлата година Н. В. Императоръ Францъ Иосифъ I-й, като Кралъ на Чехия, е приелъ протектората на изложението и съ туй височайше рѣшение осъществлението му е било вече дѣло свършено. На повечето отъ Нѣмцитѣ, които испървомъ сж се били отказвали да взематъ какво да е участие, отъ послѣ исканието имъ било отблъснато отъ Чехитѣ, а въ такъвъ случай сегашното въ Прага изложение, съ малки исклучения, може да се сматра че е Чешко не само по името на провинцията, но и по изложителитѣ, и по изложенитѣ предмети.

Оставени на собственитѣ си сили, безъ Нѣмцитѣ, чешкитѣ патриоти, отъ една страна сж се радвали, че идеята за изложението имъ е въстержествувала, но, отъ друга страна, тѣ сж се опасавали да се не посрамятъ. Тѣ не сж се познавали що сж и какво сж, не сж знаели какво

иматъ и какво могатъ, а това ги е накарало да си подадѣтъ братска ръка, да се сплотѣтъ въ едно, и, като единъ човѣкъ, да напнѣтъ съ всички сили къмъ постиганиято цѣльта. И благодарение на това — тѣ сж сполучили. Незнаж да ли сравнението е на мѣстото си, но азъ сравнявамъ положението на Чехитѣ съ нашето положение слѣдъ 6-й Септемврий и 7-й Ноемврий, предъ Сливница, 1885 година. И другояче е немислимъ такъвъ блестящъ успѣхъ. Тѣхното изложение е богато; то обръща върху си вниманието, и доказва, че малочислената Чешка нация не е останѣла въ нищо почти надиря, тя даже първенствува въ нѣкои нѣща. Дано и ний, за предстоящото наше изложение, да вземемъ примѣръ отъ Чехитѣ, макаръ, че нѣмаме да изложимъ това, което тѣ иматъ. Предъ Сливница нѣмахме генерали—но видѣхме че имаме сила. Дано въ предстоящото изложение да видимъ извора на тая сила

За устройството на Чешкото изложение си били избрани:

1-во. *Генераленъ комитетъ*. Той се е състоялъ отъ единъ предсѣдатель, единъ подпредсѣдатель, петима дѣйствителни и толкози допълнителни членове.

2-ро. *Исполнителенъ комитетъ*. Цѣльта, на който е била да привежда въ изпълнение рѣшенията и распорѣбитѣ на генералния комитетъ. Той се е състоялъ сжщо отъ единъ предсѣдатель, единъ подпредсѣдатель, единъ дѣловодител и деветъ-мина членове. Тойзи изпълнителенъ комитетъ се е расчленилъ и, съ нови сили, е образувалъ още *петъ спомагателни комитети*, а именно:

- | | | |
|-------------------|---|------------------|
| I. Stavební vybor | — | Строителенъ. |
| II. Finansoví | „ | Финансовъ. |
| III. Jnstalační | „ | Распорѣдителенъ. |
| IV. Dopravní | „ | Експедиционенъ. |
| V. Redační | „ | Редакционенъ. |

Предсѣдателскитѣ мѣста въ нѣкои отъ тѣзи спомагателни комитети сж заемани отъ членоветѣ на изпълнителния комитетъ, а членоветѣ сж били избрани отъ външни способни и прѣдани на изложението сили, числото на които е било не по-малко отъ петмина.

Независимо отъ тѣзи комитети, които сж се грижили повече за вътрѣшното устройство на самото изложение, имало е избрани за всѣка една отъ 27-тѣхъ групи отъ изложенитѣ предмети, *по единъ специаленъ комитетъ*, състоящъ се отъ единъ

председател и по нѣколко членове, длъжността на които е била урежданието издѣлята принадлежаци къмъ съответственната група. За нѣкои отъ групитѣ, които сж се раздѣляли още и на отдѣления, имало е за всѣко едно отъ тия отдѣления по единъ комитетъ (výbor) както н. пр. за групата отъ общото селско-стопанство е имало по отдѣлни комитети за земледѣлието, за овощарството, за градинарството, за лѣсоводството, за ловътъ и т. н. А надъ всички тѣзи комитети, като корона види се, билъ избранъ още единъ: „*Agitační komité pro Čechy*“, предназначението на който се показва отъ самото му име.

И само при едно такова голѣмо множество единомудрни сътрудници, спомагани отъ мѣстната администрация, насърчавани и окуражавани и отъ журналистиката, и отъ интелегенцията, е могло да се постигне тѣй хубаво, тѣй богато, и тѣй вкусно наредено изложение — каквото зрителя вижда въ Пражкото.

Азъ щѣ повторѣ, че заслужва да вземемъ Чехитѣ за примѣръ въ прѣдстоящото наше изложение. Безъ единомудрие между сътрудницитѣ, безъ морална и материална поддръжка отъ администрацията, и безъ съчувствието на интелегенцията и журналистиката — хубавото прѣдничание за нашето изложение неще може да се сбъдне тѣй, както се желае. Впрочемъ, азъ вѣрвамъ, че родолюбието на Българина и този пакъ ще се притече на помощъ, та успѣхътъ на нашето *първо* изложение да бѣде гарантиранъ.

Чешкото изложение носи названието: „*Vseobecná Zemská Vystava v Praze 1891. K'oslave jubilea první průmyslové vystavy v Praze 1791. r.*“ За осъществението на това изложение народния съборъ е гласувалъ парична помощъ 100.000 фл. и мѣстото, а къмъ тая сума сж прибавили волни пожертвования много частни лица, дружества и градове, между които града Прага 60.000 фл., така, щото финансовия комитетъ на изложението е представилъ окончателния бюджетно-проектъ тѣй:

Приходъ 1,141.000 фл.

Расходъ 1,128.000 фл.

Да ли изложението ще покаже въ дѣйствителностъ предполагаемата, спорѣдъ бюджета, печалба, туй ще го покаже врѣмето. Въ всѣки, обаче, случай, разноскитѣ сж обезпечени и материална загуба нѣма да има, защото помощта отъ правителството, отъ града Прага, отъ устроената лотария и пр. сж дали въ рѣцѣтъ на комитета не само основния фондъ отъ 300.000 фл., но и единъ запасенъ отъ около 260.000 фл., а пакъ

приходитѣ отъ числото на посѣтителитѣ надминаватъ много повече предполагаемото.

До завчера числото на посѣтителитѣ възлизаше на около 1,000.000 души.

Изложението е расположено въ една часть отъ „*Kralovský obory*“, край Прага, въ мѣстността називаема *Стромовка* (Baumgarten). И надали би могло да има по-удобно и по-величественно мѣсто отъ Стромовка. За Прага Стромовка е това, което Пратера е за Виена. Чешкото население въ Стромовка е намирало и намира най-увеселителни расходи и развлѣчения въ свободнитѣ си отъ работа празнични и дѣлнични дни и часове.

Плоскостта на изложението възлиза на 360.000 □ метри, отъ които около 70.000 □ метри сж заети отъ 17-тѣхъ сгради построени отъ строителния комитетъ на изложението, между и около които, въ единъ величественъ порядкъ, сж расположены 110 частни павильони, кой отъ кой по-хубавъ, по-богатъ, по-величественъ. Останжлото пространство е заето отъ великолѣпни алеи и цвѣтнитѣ и овощни изложения.

Изложението е открито на 15-й май н. с. отъ Императорския намѣстникъ, и ще трае за посѣтителитѣ до 1-й Октомврий т. г. То се съобщава съ различнитѣ пунктове на Прага съ трамваи, омнибуси и фаятони, а сжщо и съ желѣзницата отъ всичкитѣ почти станции. Най-предпочтителни, обаче, сж трамваитѣ първо, защото тѣ трѣватъ по двѣтъ посоки, отъ и за изложението, всѣки 5 минути, и второ, защото сравнително сж най-ефтини, понеже най-високата такса за 1 лице, отъ най-отдалечения край отъ града до изложението, е само 15 крайцера (около 50 стотинки).

За входъ въ изложението едно лице плаща по 50 крайцера въ дѣлниченъ и по 40 въ празниченъ день. Ученицитѣ се ползватъ съ голѣми отстъпки, сжщо и дѣцата.

Изложението има два входа: централенъ, отъ който най-много се влиза, защото иде право отъ къмъ града и защото отъ него най-добрѣ се почва прегледванието, и второстепененъ входъ за кола и др., както и за нѣкои отъ посѣтителитѣ които бихж дошли отъ къмъ насрѣщната страна на Прага називаема: *Mala strana*, и *Hradčany*, както и отъ предградието *Vubeneš*. Контрола за влѣзжитѣ посѣтители се държи отъ единъ нарочно за това устроенъ уредъ (механизмъ), поставенъ при входа въ таково положение щото, който ще влѣзе въ изложението, непрѣменно трѣбва да побутне една дървена прѣчка, която пакъ е съединена съ централния механизмъ тѣй, щото той

веднага показва въ цифри общото количество на влѣзжилтъ до тая минута въ изложението. Билетитъ за входа се купуватъ и при входа, но най-много отъ кондукторитъ въ трамвайтъ, които ги иматъ за улеснение на публиката. Купона отъ билета се задържа отъ чиновника, който стои при помѣнжтия по-горѣ механизъмъ, а билета остава у посетителя за да му се намѣри въ случай на провѣрка вътрѣ въ изложението.

Цѣлокупната Чешка производителностъ въ изложението е раздѣлена на 26 групи, къмъ които е прибавена една 27-ма група, която обема международни изобрѣтения и патенти.

Тѣзи групи сж слѣдующитъ:

I. Общо селско стопанство. — Продуктитъ принадлежачи къмъ тая група сж раздѣлени на 6 отдѣления, а именно: а) Земледѣлски растения; млѣкарство, копринарство, пчеларство, рибарство и пр.; б) Всичкитъ видове добитъци и домашни гадове. Тѣ ще бждтъ излагани по особенни програми и въ нарочно опредѣлени дни; в) Овощарство, градинарство и хмѣлярство; г) Винарство; д) Земледѣлски сѣчива и др. ѳреди като плугове, сѣячки, вършачни машини и пр. и пр.; е) Земледѣлски училища, опитни станции, ветеринарство, литература, статистически и графически материали.

Въ тая група сж взели участие около 1.800 изложители.

II. Горско отдѣление. (лѣсничейство). — Въ тая група влизатъ: а) Горски плодове и растения и употрѣблението имъ; б) Дърводѣлски издѣлия и ѳреди; в) Ловътъ съ принадлежноститъ и г) Горски училища, планове, литература и графически материалъ.

Изложителитъ на тая група сж 57 души.

III. Стопанска промишленостъ. — Тая група обема: а) Захарното производство; б) Пивоварната и сладорна индустрия; в) Воденичарството; г) Спиртоварението и ликьорната производителностъ; д) Скробялната, гуменната и т. н. декстринни промишлености; е) Кафето и кафеинитъ сурогати, чоколада, тестени, восчени, маслени и други т. п. продукти; ж) Различни ѳреди и сѣчива за горнитъ индустрии; з) Машини и др. апарати служащи при фабрикитъ и лабораториитъ; и) Планове, модели, диаграми и др. служащи за строение фабрични помѣщения; и к) Наученъ материалъ, литература, статистика и исторически материалъ.

Въ разнитъ отдѣли на тая група сж взели участие 476 изложители.

IV. Кожии и издѣлията отъ тѣхъ. — Заглавието на тая група показва самѣ какво обема. Къмъ нея сж причислени още и издѣлията, които имитиратъ кожата и още: издѣлия отъ четина, пера, струни и четкарската производителностъ.

Въ нея сж взели участие 84 изложители.

V. Издѣлия отъ дърво, кости, отъ кора (тапи) и слама, отъ гума и гутаперча и отъ морска пѣна. — Предмѣтитъ на тая група сж раздѣлени на 6 отдѣления, а именно: а) Сурови произведения отъ дървото и кората му; б) Издѣлия стъргани и елегантно изработени отъ дърво; в) Плетени издѣлия; г) Предмѣти изрѣзани отъ дърво, кости, морска пѣна и т. н. д) Гума и гутаперча и е) Домашни ржкодѣлия отъ горнитъ.

Въ тая група 181 изложители сж се напредварвали кой отъ кой да изложи по-хубави издѣлия.

VI. Текстилната и таписерска индустрия. — Предмѣтитъ принадлежачи къмъ тая група, поради своята изобилностъ, сж раздѣлени на деветъ отдѣления, а именно: а) Коприна, преждата и тканята; б) Вълната, прѣждата и тканята отъ вълната и влакната отъ други животни; в) Памука, памучната прѣжда и тканieto; г) Ленътъ, конопитъ, юта, прѣждата отъ тѣхъ и тканята безъ и съ влакна отъ други растения; д) Прѣжда и тканята отъ различни органически вещества; е) Прѣжда и тканята отъ неогранически вещества; ж) Издѣлия работени на гергеви, плетени, везени и др. т., както и всѣкакви шевове, принадлежачи къмъ домашното ржкодѣлие; з) Ржководение и нарѣждане прѣждитъ и тканята и и) Издѣлия по тапесерството.

Въ тая група сж взели участие 178 изложители.

VII. Облѣклата. — Въ тая група влиза: а) Ризи, гащи и пр.; б) Горни облѣкла; в) Шапкарството и г) Обущарството.

Въ тая група изложителитъ сж 325.

VIII. Книжната индустрия. — Въ тая група 66 изложители сж изложили: а) Суровитъ материали, книжената каша и книгата въ изработенъ видъ; б) Подвързия отъ книжни кори и други книжни издѣлия.

IX. Полиграфическото искуство. — Тая група обема: а) букволѣянieto, печатанието, ксилографията, и галванопластиката, б) литографията, олеографията, и в) фотографията и г) книги и музикалии.

Въ тая група сж взели участие 200 изложители.

X. Рудокопство и ползитѣ отъ минералното царство. — Въ тая група сж изложени: а) минерали за горение, б) руди отъ всѣкаквъ видъ; в) химически суровини и минерални води; г) каменни и землени суровини и д) специална литература.

Въ тая група сж взели участие 26 изложители.

XI. Глинени, порцелански, стъклени и каменни издѣлия. — Тая група се подраздѣля на 5 отдѣления. Първото объема механическото изработване на камъка; второто — варьта, цимента и гипса; третото — глинениѣ и шамотови издѣлия; четвъртото процелански и керемидни издѣлия и петото объема всички видове стъклария.

Въ тая група сж взели участие 155 изложители.

XII. Химически продукти. — Тая група объема: а) химически издѣлия на едро; б) химически и фармацевтически препарати; в) искусствени торове (гноива), брашно отъ кости и туткаль; г) масла, сапунъ, парфумерий, вакса и др. и д) бои и лакове

Въ тая група сж взели участие 109 изложители

XIII. Леярство. — Тукъ влиза: а) изваждане и приготвяние желѣзото и стоманата (чилика); б) изваждането и приготвянието други обикновени и скъпоцѣнни метали, като злато, сребро, олово, мѣдъ, алуминиумъ и т. п.

Въ тая група сж взели участие 16 изложители.

XIV. Желѣзни и др. метални издѣлия. — Тукъ влизатъ: а) всички видове издѣлия отъ желѣзо и стомана; б) метални издѣлия изобщо; и в) специална литература

Въ тая група сж взели участие 301 изложители.

XV. Златни и сребърни издѣлия. — Въ тая група около 80 изложители сж изложили: 1-о разни златни и сребърни украшения, сжщински и имитация. 2-о стоки отъ гранатъ и металъ, и 3-то разни куюнджийски стоки и сѣчива.

XVI. Локомоби, машини и др. механически уреди. (Stroje nástroje à přístroje). Тая група е една отъ между най-богатитѣ. Въ изложението тя е вмѣстена въ двѣ специални за нея построени сгради: Strojovna и Kotelna, независимо отъ доста голѣмата частъ, която е изложена по частнитѣ павильони. Тя объема: а) парнитѣ котли — всички почти смѣстени въ Kotelna-та; б) мотори отъ всевъзможни величини и сили, смѣстени пдвечето въ

Strojovna-та, и всички почти въ движение; в) разни видове паро-и електродвижни машини за всѣкакви занаяти; г) различни земледѣлски машини и д) машини и други уреди по електрическото освѣтление и т. н.

Въ тая група сж взели участие 83 изложители

XVII. Срѣдства за съобщения. — Тая група объема: а) прѣносатенъ материялъ за желѣзницитѣ и строежа на станциитѣ; б) омнибуси, преносни (експедиторски) кола, фаятони отъ различни видове, кола обикновени и пр.; в) велисопеди и г) ладии и лодки.

Въ тая група сж взели участие 31 изложители.

XVIII. Огньогасението. — Тая група объема всичко що се отнася до пожарникаритѣ. Въ нея сж взели участие 85 изложители.

XIX. По инженерството и строението (архитектурата). Тая група объема: а) освѣтленията, отопленията и вентилацията изобщо; б) водопроводи, канализация, скотобойнитѣ (салханитѣ) и ушотрѣбление нечистотиитѣ; в) постройки поземлени, шосейни и желѣзно-пжтни; г) строение мостове и желѣзни конструкции; д) техника поземлена и водена; и е) специална литература.

Въ тая група сж се явили 120 изложители.

XX. Изработванието мобили и други украшения за домоветѣ. — Въ тая група сж взели участие 174 изложители, между предмѣтитѣ на които най-забѣлжителенъ е павильона, построенъ вжтрѣ въ индустриалния салонъ, за Императора Франць-Иосифа I-й, отъ който тържественно е открито изложението отъ Царския намѣстникъ.

XXI. Училищни инструменти и часовникарството. — Тая група объема: а) математически, физически и оптически уреди (апарати); б) хирургически инструменти; в) предмѣти отъ дребната механика, като телеграфни, телефонни и др. апарати за измѣрване врѣмето и часовникарството изобщо.

XXII. Музикални инструменти отъ всички видове. Въ тая група сж взели участие 59 изложители.

XXIII. Учебното дѣло и знанието. — Тая група объема: а) първоначалнитѣ, срѣднитѣ и висшитѣ училища; б) промишленнитѣ и др. специални училища; и в) научна и специална литература и вѣстникарството.

Изложителитѣ на тая група сж изключително училищнитѣ учрѣждения, и за количеството имъ сжществува особенъ каталогъ. Тѣ сж изложени въ особно отдѣление подъ название: *Školství*.

XXIV. Художеството. — (Umění). Тая група объема живописа и скулптурата. Тя е изложена въ специална за нея построена сграда, съ особенъ специаленъ катологъ и за изложителитѣ и за изложенитѣ образи.

XXV. Ретроспективната група също е изложена въ особена нарочно построена сграда и по особенъ катологъ.

Зданията на тѣзи двѣ групи се намиратъ една сръщо друга, току предъ самия входъ въ изложението. Тука любопитството на посѣтителя се отвлича твърдѣ много.

XXVI. Здравословна и социално-политическа група, въ която сж взели участие 107 изложители.

XXVII. Международна група за изобрѣтенията и патентитѣ, гдѣто още се присъединяватъ осигурациитѣ за животъ; сръдствата за материалното обезпечение работницитѣ и т. п. за което управлението издава особенни програми.

Въ тая група до моето посѣщение бѣхж се явили 150 изложители.

Всичкитѣ изложители въ това изложение сж 4,616. Въ това число, обаче, не влизатъ изложителитѣ по училищата, литературата и изящнитѣ искусства, както и ретроспективното изложение, за които, както казахъ и по-горѣ, има особенни каталози. Също не влизатъ въ това число и тия изложители, които взематъ участие въ периодическитѣ изложения на добитѣка, както и въ демонстративнитѣ изложения по млѣкарството, пчеларството, овощарството и др. дребни селскостопански промышленности, за които има особенни програми.

По числото на изложителитѣ това изложение надминува изложенията ставали въ Москва, (3.158 изл.) Виена (1.500) Берлинъ (1.780) и др. а се сравнява съ Цюришкото и Брюкселското. По пространството на сградитѣ и по количеството на павильонитѣ то надминува Пещенското отъ 1885 год. въ което, впрочемъ, освѣнъ Унгария, бѣхж взели участие и България, Сърбия, Романия и Босна. Общото пространство на Пещенското изложение се объедало 300.000 □ метри, а сградитѣ и павильонитѣ, всички на брой 108, отъ които 32 сж построени отъ комитета на изложението, сж объемали 66.500 □ метра.

За заетото мѣсто отъ изложителитѣ се взема една такса въ слѣдния размѣръ:

За 1 □ м. на открито мѣсто	2 fl.
„ „ „ „ въ салона	10 „

За 1 □ м. по края на салона и на височина 1½ метръ	6 fl.
--	-------

За всѣки другъ метръ височина къмъ сжщитѣ	3 „
---	-----

За 1 □ м. плоскостъ въ двора	3 „
------------------------------	-----

„ „ „ „ покрито-отворено мѣсто	5 „
--------------------------------	-----

Такситѣ се прѣдплащатъ.

Щомъ току се влѣзе въ оградата на изложението, отъ лѣва страна се намира павильона на пощата, телеграфа и телефона а на сръща е павильона, въ който се помѣщава администрацията на изложението.

Между сградитѣ, построени отъ строителния комитетъ на изложението, отъ всички най-величественна е сградата *Průmyslový Palác*, (индустриалния салонъ). Въ строежа на тоя салонъ е употребено най-голѣмото искусство на архитектурата и техниката съ които, сравнително съ предложенитѣ сръдства, е располагалъ Чешкия гений. И наистина, трѣбва да признае човѣкъ, че тоя салонъ е едно отъ немаловажнитѣ сгради, и че прави честь на архитекта *p. B. Münzbergova*. Централната часть на тоя салонъ се въздига надъ двѣтѣ си крила, съ които съставлява едно цѣло, около 45 метра високо и, сводообразно, объема една дължина отъ 70 и широчина 90 метра, като се завършва съ разноцвѣтни стѣкла тѣй щото изгледътъ е единъ отъ най-величественнитѣ. Фасадата е украсена съ всевъзможни орнаменти и др. украшения, които напомнятъ различнитѣ епохи изъ живота на Чехитѣ, а между тѣхъ величественно сж поставени статуитѣ на императоритѣ: Леополда II-й, отъ 1791 година, и Францъ-Йосифа I-й отъ 1891 год. Най-отгорѣ пакъ, централния салонъ се завършва съ Чешката корона, която въ черно врѣме особенно обръща вниманието на посѣтителя, защото имитиранитѣ сжщпоцѣнни камъни се освѣтляватъ съ електрическа свѣтлина, та наподобяватъ сжщинската корона. За строежа на салона, изцѣло, съ двѣтѣ крила, които заематъ 230 м. дължина, 90 метра широчина и 20 метра височина, сж изживени 462.540 fl. (по-вече отъ единъ милионъ лева).

Въ индустриалния салонъ сж изложени произведенията отъ групитѣ V, VII, VIII, IX, XI, XII, XIV, XV, XX, и XXI. Главния салонъ се е оказалъ неоостатъченъ да събере всичкитѣ дребни произведения на различнитѣ групи, затова сж построени още два второстепенни фахтверкови салони. Единия отъ тѣхъ, отъ 6.000 □ м. объема произведенията на групитѣ IV, X, XI, XII, XIX, XXIII и XXVI, а въ втория отъ

3.000 □ м. сж помѣстени по-дребнитѣ произведения отъ всичкитѣ групи.

Срѣщо сѣверния входъ на Průmyslový Palac е поставенъ електрическия фонтанъ (Fontaine lumineuse) който се дѣли на двѣ части, горня и долня. Горнята часть, въ която сж поставени водоскоцитѣ, объема 13 метра въ диаметръ, а на 7 м. подъ нея е долнята часть, дълга 50 а широка 20 метра. Всѣка вѣчеръ, часътъ отъ 9 до 11 фонтана се привежда въ движение и се освѣтлява за удовлствие на многочисленнитѣ посетители, които нарочно чакатъ туй явление на широката предъ него площадь. Изъ 32 отвѣрстия, освѣтлени съ 32 електрически лампи и рефлектори, пирамидообразно бликатъ водени маси 30 м. високо, падатъ обратно на доло въ горния басейнъ а отъ него, отъ 7 м. височина, падатъ въ долния и туй величественно — щото човѣкъ се слива предъ тая хубава, по-вече отъ хубава картина . . .

Фонтана изхвъртва 150 kl. вода въ една минута, а цѣлото му устройство струва 60.000 fl. И по объемъ и по усъвършенството въ електрическото освѣтление, той надминува фонтанитѣ въ Парижкото и Венското изложение. Изработенъ е отъ *Akciove tovarny na stroje* въ Прага, а електричеството е отъ инженера *Křižík* прочутъ по усъвършенствуванието електрическитѣ лампи, съ които той освѣтлява цѣлото изложение.

Мѣстото му е тукъ да се спомене и за частнитѣ павильони, отъ които всѣки единъ обръща върху си вниманието на мимопроходящия и по строежъ, и по вътрѣшното богатство на изложениитѣ предмѣти. Това, прочее, би ме отвлѣкло твърдѣ на далечъ. Азъ щж заблѣжж само на кратко, че частнитѣ пожертвования, въ построяванието тѣзи павильони, най-нагледно доказватъ че Чешката нация притѣжава всички елементи, които заставляватъ посетителя на изложението да ѝ стори поклонъ и уважение. И надали човѣкъ може да дойде на друга мисль, когато се спрѣ предъ който и да е отъ павильонитѣ, за постройката на които сж иждивени милиони. Има павильони които сж сторили по-вече отъ 20.000 — 30.000 лева.

Заслужва да бжде отблѣжена представената между павильонитѣ селската къща (Česka Halupa) съ всичкитѣ принадлежности къмъ нея. Тя характеризира, въ хубава посока, твърдѣ нагледно чешкия селенинъ, който въ гипсови фигури е представенъ вътрѣ съ цѣлото си домочадие, и ако отъ тая къща може да се направи заключение за живота на селенитѣ въ цѣла Чехия, то тогазъ

ще излезе че, както въ всичко почти друго, туй и въ това отношение, Чехитѣ сж отишли твърдѣ напредъ.

II. Кратки бѣлѣжки върху Чехия и заключение.

Кралство Чехия е една отъ цислайтанскитѣ провинции, които влизатъ въ състава на Австро-Унгарската монархия, подъ скиптра на Императора Францъ-Иосифа I-й. Чехия лѣжи въ Срѣдна Европа, между 48¹/₂—51 градуса сѣверна и 30—34¹/₂ источна широчина (по Ferro) въ единъ неравенъ четворожгленнигъ, и объема близо 50.000 □ километри — на половина отъ България, която объема 99.276 □ километри.

Отношенията на Чехия съ монархията и съ короната сж опбърдѣлени отъ договора отъ 1.713 година тържественно приетъ отъ Чешкия народенъ съборъ на 1720 г. споредъ който Австрийския Императоръ, отъ рода на Хабсбургитѣ, е *наслѣденъ Кралъ на Чехия*. За вътрѣшното управление важи още и устава отъ 1867 г., споредъ който върховния надзоръ на цѣлокупното управление въ Чехия принадлежи на централното правителство въ Виена, гдѣто, въ парламента отъ 350 депутати Чехия праща 90-мина — почти ¹/₃ отъ всичкитѣ; а въ такъвъ случай Чехия все упражнява едно малко-много влияние върху общото управление.

Отъ всичкитѣ Австро-Унгарски провинции Чехия е най-гъстонаселената страна. Споредъ прѣброяванието отъ 1890 г. тя има 5,803.211 жители отъ които Чехи сж 3,470.252, а останалитѣ сж Нѣмци и др. На 1 □ километръ въ Чехия се пада да живѣятъ срѣдно число 107 жители. Тоя размѣръ е два пкти по-голямъ отъ размѣра въ Щирия; три пкти отъ Тиролъ и три и половина пкти отъ България. По-голямъ е и отъ Унгария въ която на 1 □ м. живѣятъ само 85 жители. Въ България, споредъ прѣброяванието отъ 1888 год. живѣятъ 3,154.375 жители и на 1 □ километръ се пада да живѣятъ само 31⁷/₈ жители.

Освѣнъ съ гъстотата на населението Чехия напредниче и въ всѣко друго отношение, и въ културно и въ економическо. Процента на неграмотнитѣ ѝ жители е около 7% за мъжкий а 10% за женский полъ — това, което у насъ е обратното; защото процента на грамотнитѣ мъжъе у насъ е 8·68 а на женитѣ едвамъ 2·03 — общия процентъ около 11¹/₂·0%!

Голѣмия успѣхъ въ това отношение се дължи на твърдѣ много развитото учебно дѣло въ Чехия. Освѣнъ първоначалното образование, което е задължително както и у насъ, Чехия има още: 214 училища продължителни (*škol pokračovacih*) каквито у насъ нѣма. Тѣ сж продължение на първоначалнитѣ и подготовителни за класнитѣ и др. специални училища; отъ тѣхъ 173 сж промишлени, 2 сж търговски и 3 пловидбени; има 70 срѣдни учебни заведения, отъ които 53 гимназии и реални гимназии а 17 чисто реални. Въ тѣхъ прѣподаватъ 1.087 учители, а се посѣщаватъ отъ 16.444 ученици отъ които 11.153 души сж Чехи. На 85.585 жители, или на всѣки 742 □ километра се пада по едно срѣдно учебно заведение. Освѣнъ тѣхъ Чехия има:

Педагогически училища	17
Търговски „	27
Специални „	26
Земледѣлско-горски „	42
Рударски „	2
Ремеслени „	5
Музикални „	92
Акушерски „	1
Теологически „	4
Техническо висше „	1
Търговски академии „	4

Отъ тѣхъ двѣ Чешки и двѣ Нѣмски, а надъ всички тѣзи стоятъ 2 университета въ Прага: Чешки и Нѣмски.

Въ Чехия се издаватъ 364 вѣстници и списания, отъ които 119 сж политически. Останжалитѣ сж по другитѣ отрасли, между които по селското стопанство и по земледѣлието сж 26 а по търговията и индустрията сж 24.

Колко надиря сме останжали ний въ това отношение! Ний нѣмаме и не можемъ да поддържаме даже единъ вѣстникъ съ специално съдържание по земледѣлието, а пакъ се четемъ че сме народъ прѣимущественно земледѣлчески, което въ сжщностъ е така, защото, отъ 100 жители въ България, 73 сж земледѣлци и скотовѣдци и тоя размѣръ е почти двоенъ отъ Чехския, гдѣто земледѣлци сж само 46 души, и тѣ, по-малко на брой отъ насъ иматъ 35 вѣстници и списания специално само по земледѣлието.

Искатъ нѣкои да утвърждаватъ, че Чехия е сърцето на Австрийската индустрия. Богатството въ изложението, и нѣкои статистически свѣдения като че потвърждаватъ това. Едно сравнително изложение на статистическитѣ свѣдения въ това отношение, което по-нагледно да потвърди гор-

ното, би изисквало и повече врѣме и по-голѣмъ трудъ, съ които азъ не съмъ располагалъ, но, пакъ, за да може да се състави по-годѣ понятие за значителността на тая индустрия, азъ щж приведажъ тукъ слѣдующето.

Въ прѣдѣлитѣ на Чешкото Кралство има: 15.447 заведения за обработване желѣзни издѣлия; 6.203 заведения за строение машини отъ различни видове; 5.757 заведения за обработване глинени, стѣклени, порцелански и др. т. н. издѣлия; 14.024 заведения за обработване дървени издѣлия, каучукъ, гума, кости и др.; 5.944 заведения за текстилната индустрия и домашно ржкодѣлие; 3.067 заведения за кожообработването въ всички видове; 36.217 заведения за дрѣхи; 1.053 заведения за книжната фабрикация и книжни издѣлия; 6.804 заведения за строителни предмети; 1.381 заведения за химически продукти и 1.247 за полиграфически и др. искусствени предмѣти.

Мѣжду всичкитѣ тѣзи, обаче, първо и най-важно мѣсто заематъ: *Захарната, пивоварната, мелничната и спиртоварната* индустрии. Прѣвъ 1885 година сж начетени въ Чехия 7.178 мелници; прѣвъ 1889 год. сж варили въ цѣла Чехия 766 пивоварници и сж произвели 6,000.000 hl. пиво. Спиртоварителни заведения е имало прѣвъ 1888 год. 233, произведенията на които възлизатъ на 27,236.200 градусни литри, а $\frac{3}{4}$ отъ всичкитѣ австрийски захарни фабрики се намиратъ върху Чешката земя, а именно: 147 фабрики захарни, прѣвъ 1888 год. сж употребили 24,315.375 q. захарна рѣпа.

Благодарение на много обстоятелства, които вджхватъ респектъ къмъ Австро-Унгарската монархия, многочисленнитѣ произведения на тѣзи многобройни фабрични заведения, намиратъ потребители изъ цѣла Европа, а особено въ тѣи наричания Ориентъ, въ който се числимъ и ний Българитѣ; благодарение казвамъ, на тѣзи многобройни обстоятелства, фабричната промишленостъ се е развивала и ще се развива още повече въ тая страна; а Ориента, и ний, още за дълго врѣме, ще бждемъ едни отъ важнитѣ потребители на произведенията имъ.

Неще съмнѣние, че *сгобицителнитѣ срѣдства* и *кредита* сж едни отъ най-главнитѣ двигатели на всѣка една отрасль: Да можешъ лесно и ефтино да пренесешъ, отъ едно мѣсто до друго, произведенията си, гдѣто още по-ефтино да ги продадешъ; да те снабдишъ лесно и ефтино съ парични срѣдства — туй е върху което сж про-

мишлявали и промишляватъ всички радетели за народното си благосъстояние; туй е главната тема на разискванията и въ журналистиката, и въ явнитѣ, и въ частнитѣ събрания на всѣкадѣ, а у насъ тоя въпросъ е отъ най-жизненитѣ, отъ най-трѣпетущитѣ. Въ Чехия обаче, той е разрѣшенъ доста благоприятно. И срѣдствата за съобщение и кредита стоятъ на расположението и на производители, и на потрѣбители. До гдѣто ний имаме само 656 километра отъ които 163 сж Хиршови, Чехия има 4.516 километра желѣзнопътни линии, които се кръстосватъ мрѣжоподобно по всичкитѣ направления на държаната. Това количество представлява 30% отъ общитѣ австро-унгарски желѣзници. На шестѣтѣхъ пд-главни линии прѣзъ 1890 година сж прѣнесени 6,069.800 пжтници и 20,577.388 м. тона стоки, срѣщо които е събрано 26,841.546 fl. такса и право за прѣвозъ.

Освѣнъ това, Чехия се кръстосва отъ 52 *държавни* шоссета, дълги 4.289 килом., отъ доста много *окръжни* и *околийски*, дълги 16.225 км. и *междуселски*, дълги 4.879 килом. — а всичко 25393 километра шоссета. Къмъ тѣхъ нетрѣбва да се забравя да се прибавятъ и около 800 км. водени пжтесъобщения по рѣкитѣ Влтава и Лаба, които прѣминуватъ почти прѣзъ центра на Чехия и по които плуватъ даже парни кораби. А ний имаме всичко на всичко само 5025 километра шоссета, отъ които 22 държавни 3108 килом. и 39 окръжни 1918 километра дълги. Освѣнъ пощитѣ и телеграфитѣ, съ които хората се служатъ въ сношенията си, заслужва да се отбѣлжи факта, че въ Чехия е влѣзналъ и влиза довольно много въ употрѣблѣние и *телефона*. Чрѣзъ него сж съединени не само различни пунктове въ пд-голѣмитѣ градове, но и тѣзи послѣднитѣ сж съединени единъ съ други, както на пр. Прага съ Виена, съ Пилзенъ и пр. Дължината на цѣлата телефонна линия възлиза на 4.589 км. по която има 111 станции, въ които миналата година абонатитѣ сж размѣнили помежду си 2,708.387 лични разговори и сж телефонирани 148.666 писмени депешни.

Въ Чехия дѣйствуватъ 14 банкови учреждения, 132 спестовни каси, 165 окръжни и околийски земледѣлчески каси, 437 разни градски кредитни дружества (*Obcanskyh Založen*) — или всичко на всичко 748 кредитни учрѣждения, които турятъ въ расположението и на производителя, и на потрѣбителя, и на прѣносителя и посредственника своитѣ капиталы, които достигатъ до огромната сума отъ около 780 милиона

фиоринти или около 1,800,000.000 лева, независимо отъ външния кредитъ, цифрата на който не може да се знае!

Годишната лихва на всички видове заеми, които правятъ тѣзи учрѣждения е 4%.

По-главни отъ тѣхъ сж: 1-во „*Hypoteční Banka Kralství Českého v Praze*“, основана на 1865 год. безъ опрѣдѣленъ основенъ капиталъ, но съ право да издава спорѣдъ нуждата ипотекарни облигации. Въ края на минжлата година тя е имала за 72,867.200 fl. 4 процентови и за 32,969.600 fl. 5 процентови ипотекарни облигации и единъ резервенъ фондъ отъ 2,361.064 fl. 2-ро „*Zemská Banka Kralství Českého*“, съ основенъ капиталъ отъ 10,000.000 fl. основана на скоро. И двѣтѣ сж държавни.

Отъ акционернитѣ пд-главни сж: 1-во Австро-унгарската банка отъ Виена, която има клонове въ всичкитѣ почти Чешки градове; 2-ро „*Živnostenská banka pro Čechy a Moravi*“, основана на 1868 год. съ основенъ капиталъ 3 мил. fl.; 3-то „*Česká banka Union*“, съ 5½ милиона fl.; 4-то „*Hospodarská Uvěrní banka*“, съ 2½ мил. fl. и пр. Втората (*Živnostenská*) банка е изложила въ собственъ павильонъ въ изложението цѣлокупнитѣ си операции въ графически таблици, твърдѣ интересни и любопитни, които обематъ операцияитѣ на банката отъ откриванието ѝ до днесъ.

Едно сравнение съ насъ, и въ това отношение поразява човѣка. У насъ дѣйствуватъ:

а) Народната банка съ своитѣ три клонове, въ Руссе, Варна и Пловдивъ, съ единъ капиталъ отъ 10,000.000 лева;

б) 79 Земледѣлчески каси, собственния капиталъ на които е около 18,000.000 лева, и

в) Единъ клонъ отъ Банка Отоманъ, нѣколко новосъставени спестовни дружества и частни банкери, капиталитѣ на които не могатъ да се знаятъ, но които въ никой случай неще да надминуватъ суммата отъ 5,000.000 лева, и ако приемемъ тая цифра за върна, тогава, *всичкия кредитъ въ България ще възлѣзе на 33.000.000 л.*, а въ такъвъ случай, до като въ Чехия на единъ жителъ се пада 134.48 fl. (около 300 лева) кредитъ, у насъ, въ България, на единъ жителъ се пада само *около 11 лева!*

По професия жителитѣ на Чехия се дѣлжтъ тѣй: Отъ 100.000 жители 46.800 души се занимаватъ съ земледѣлие и лѣсоводство, 35.300 души съ индустрия и рудокопство. Останжилитѣ принадлежатъ къмъ другитѣ свободни занятия.

Отъ общото пространство на цѣлата Чехия (51.948 □ км.) ърната и обработената земя заема $\frac{2}{3}$ а подъ гори е $\frac{1}{3}$. Дива, неплодна и необработена земя, едва достига 2% отъ общото пространство — прочее оправдателно е до нѣкадѣ това, гдѣто нѣкои казватъ, че Чехия представлява отъ себе си една грижливо обработена градина.

Ърната и обработената земя се раздѣля по производителността си и растенията тѣй: На пшеница 270.251 ha.; ржъ 586.050 ha.; ячмикъ 332.635 ha.; овесъ 456.180 ha.; бобови растения 60.066 ha.; рапица 20.650 ha.; макъ 2.004 ha.; кърмна рѣпа 19.469 ha.; бостани и зеленчуци 11.799 ha.; индустриални растения 4.482 ha.; дѣтелина за сѣно 13.761 ha.; смѣсени трѣви 50.524 ha.; хмѣль 10.420 ha.; лозя 850 ha. и ливади 522.014 ha.

Въ особенъ салонъ въ изложението сж изложени всичкитѣ горни видове растения, произведани отъ Чешката почва и всичко показва голѣмъ успѣхъ и усвършенство въ Чешкото земледѣлие. Покрай растенията отъ всѣкакъвъ видъ сж изложени разни искусствени торове, разни видове почви и подъ-почви за всѣко растение и отъ всѣка една мѣстность. При всѣка група сж изложени още и разни графически чертежи и модѣли а особено по дренажирование ливадитѣ. Има изложени и пластически карти отъ цѣли мѣстности, отъ цѣли чифлици, училища дори съ сградитѣ, градинитѣ, опитнитѣ полета и др. принадлежн. Съ други думи, тукъ се вижда „отъ игла до копецъ“ всичко, което е способствувало и способствува за развитието на селското стопанство, съ което въ Чехия борави почти половината отъ населението, вижда се много и твърдѣ много нѣщо — което едно слабо перо не може да опише.

Доста голѣмото пространство на ливадитѣ и особено сѣянието трѣви, показватъ че Чехия напреднички и въ скотоводството, за подобрянието на което сж вземани и се взематъ сериозни мѣрки. Въ 1880 год. въ Чехия сж начетени: 197602 коня, 2,092.388 говеда, 761.264 овце, 307.555 кози и 322.000 свинѣ. У насъ сж начетени прѣзъ 1888 г. 145.606 коня, 62.000 магарета, 229.830 биволи, 1,471.198 говеда, а прѣзъ 1891 год. 7,060.634 овцѣ, 1,452.996 кози и 488.173 свинѣ. Ний надминуваме Чехитѣ съ овцетѣ, козитѣ и свинѣтѣ, а тѣ насъ надминуватъ съ едрия добитѣкъ.

Голѣмия напѣдѣтъ въ селското стопанство изобщо, най-нагледни доказателство за който се

намиратъ въ изложението, се дължи на много фактори. Още къмъ края на миналото столѣтие Чехитѣ сж отворили на университета си въ Прага катедра, която сжществува и днесъ, за прѣподавание селското стопанство. За прѣусъпяването на сжщото, освѣнъ земското земледѣлско управление (Zemledelska rada), полага голѣми грижи и „Ц. и Кр. Селско-стопанско Общество“, което е основано още прѣди 120 години. Независимо отъ това, отъ 40 год. насамъ въ Чехия сж обрънжли таково сериозно внимание върху обучаванието населението въ тая отрасль, щото днесъ за днесъ има 41 селско-стопански висши, срѣдни и нисши училища, въ които се прѣподава всичко, което има за цѣль повдиганието мѣстната стопанска производителность. По мимо туй, и по мимо богатата литература, твърдѣ много сж спомогжли и спомогатъ за напѣдѣка и голѣмитѣ богати чифлици, въ които всѣка една новинка въ земледѣлието е испитвана и въводана, отъ гдѣто е служила като живъ примѣръ на населението. Освѣнъ това, отъ земледѣлческото управление сж устроявани „Seminarske stanice“ въ които сж правени опити съ всичкитѣ сѣмена отъ гдѣто само добрѣ испитанитѣ сж распространявани и прѣпоръчвани на земледѣлцитѣ.

Туй послѣдното се оправдава напълно отъ поговорката „*каквото сѣешиг — таково ще жънешиг*“ — извѣстна добрѣ на нашитѣ земледѣлци, но твърдѣ малко изпълнявана отъ тѣхъ, отъ което нашитѣ житни произведения сж тѣй слаби и тѣй нечисти, щото това доста заблѣжително влияе върху цѣната имъ въ европейскитѣ тържища.

И сѣмето и гноя (торѣтъ) сж двѣ важни въ земледѣлието нѣща — а туй като сж го знаели въ Чехия, устроили сж, освѣнъ поменжитѣ seminarske stanice, още много частни заведения за приготвяние даже искусствени торове, важността на които у насъ още не се съзнава, та дори и ползата отъ природния добитѣченъ торъ се тѣй прѣзира, щото, вмѣсто въ нивата, на повечето мѣста небрѣжно е разхвърленъ по двороветѣ и селскитѣ мегдани, щото съ испарението си врѣди на общественото здравие.

„*Toržimъ e zlato*“ — казва една народна пословица, но само когато е въ нивата, прибавямъ азъ.

За подобрене расата на добитѣка земското управление полага всевъзможни старания. За подобрене конската раса испращатъ се правителствени ждребци, а за говедата е издаденъ даже

специаленъ законъ за биковетъ (*Zakon o licen-
tovani bykov*) споредъ който законъ само из-
вѣстни опрѣдѣлени отъ управлението бикове мо-
гътъ и смѣятъ да се пуцатъ на кравитѣ. А туй
нѣщо е способствувало твърдѣ много за подо-
бренieto мѣстната раса. Подобни на тѣзи взе-
мани сж и се взематъ мѣрки за подобрене сви-
нъетѣ и овцъетѣ, особенно тѣзи послѣднитѣ, коли-
чеството на които се забѣлѣзва да намалява.

Бие на очи въ изложението и голѣмия напръ-
дѣкъ по пчеларството, копринарството, птице-
водството, рибарството и хмѣлярството, както и
въ др. селско-стопански дребни промишлености.
Първитѣ двѣ менъ особенно ме интересувахъ и
пѣ-подробнитѣ ми бѣлѣжки за тѣхъ, надѣвамъ се,
да ми послужатъ за осществлението на нѣкои
мои замисли върху тѣзито отрасли у насъ. За да
свършиж по селското стопанство въ Чехия, азъ
ще кажъ, въ заключение, че това, което е изло-
жено въ изложението, и това, що показватъ ста-
тистическитѣ свѣдения, каратъ всѣкого да при-
знае, че думата: *рационално селско стопан-
ство*, напълно сществува въ Чехия.

Домашната индустрия, върху която благово-
лихте да ми обърнете вниманието, се отнася къмъ
VI-та група отъ изложенитѣ предмѣти, която
объема текстилната индустрия изобщо. Произве-
денията на тая група най-много сж изложени въ
„*Průmyslovi Palac*“. Азъ най-много се спирахъ
къмъ 7-то отдѣление отъ тая група, което объема
женскитѣ дребни рждѣлия: тантели, бѣли и
пжстри шевове, плетени и везени на гергевъ из-
дѣлия — които съставляватъ въ пѣ-ограничена
смысль домашната индустрия. (*Haus-industrie*). Отъ
изслѣдванията азъ можехъ да узная слѣдующето:

Съ плетението тантели въ Чехия се занима-
ватъ почти всичката женска челѣдь по Рудни
Гори, Костелець и др.. Статистическитѣ свѣдения
показватъ, че около 20.000 жени намиратъ прѣ-
храната си исклучително въ плетението тантели.
Тантело-плетението въ Чехия е почнжло още
прѣзь втората половина на 16-то столетие а прѣзь
18-то то е било станжло исклучителна проми-
шленость на населението отъ Мариянскитѣ хъл-
мове дори до Коданъ. Изобретениѣ отъ Англи-
чанитѣ, въ началото на това столѣтие, машини
за плетението тѣзи тантели въ първо врѣме сж
побъркали твърдѣ много на тая индустрия, дори
до тамъ, што за нейната защита сж били упо-
трѣбени защитителни митарствени мѣрки, които,
обаче, нищо не сж могли да помогнатъ, до гдѣто
чакъ потребителитѣ сами не сж предпочели ржч-

нитѣ, които сж превъсхождали въ всичко пле-
тениѣ съ машини. Отъ тогазъ и до днесъ тан-
телената индустрия е била исклучително женска
ржчна работа. Отъ 1883 год., обаче, пакъ сж
почнжли да употрѣбаватъ машини, и сега за сега
има 6 заведения, въ Перникъ, Нидку и Теплицъ,
съ 28 машини. За усъвършенствуванието и пѣ-
голѣмето развитие ржчното изработвалие танте-
литѣ въ Чехия, сществуваатъ 6 постоянни учи-
лища, въ Розенгрунъ, Божидаръ, Индриховице,
Найдорфъ, Рудни Гори и Крконоше, а освѣнъ
тѣхъ устроени сж подвижни училища, които спо-
рѣдъ нуждата сж мѣнявали мѣстото си и сж обу-
чавали и обучаватъ жени и моми, млади и стари,
да плетжтъ тантели, прѣзь свободното си отъ
други работи врѣме. Годишно изработениѣ въ
цѣла Чехия тантели възлизатъ на една стой-
ность отъ 4,000.000 ф.

Бѣлитѣ шевове изобщо принадлежжтъ повече
къмъ фабричната производителность отъ колкото
къмъ ржчната домашна. Въ Рудни Гори работятъ
днесъ за днесъ 10 фабрични заведения съ 305
машини и снабдяватъ цѣла почти Австрия и
Ориентъ съ ризи, гащи, покривки за маси, и пр.
и пр. Сщщото е и съ плетениѣ стоки. Усъвър-
шенствуваниѣ за плетение машини не само че
се явяватъ като най-силенъ конкурентъ на ржч-
ночю плетение но и на повечето отъ фабричнитѣ
ткания. За ржчно плетение оставатъ само нѣкои
видове дѣтски и дамски дрѣшки, шапки, шалчета
и пр. Шевнитѣ и плетениѣ издѣлия прѣзь една
година възлизатъ на стойность отъ 3,967.750 ф.

Къмъ това отдѣление отъ тая група е при-
числена и изработванието фесоветѣ. Въ цѣлия
Пилзенски окръжъ, а най-много въ малкия гра-
децъ Страконице, работжтъ 4.370 вретена, 524
обикновени, 111 кржгли и 83 механически ма-
шини, които искараватъ на годината за 1³/₄ ми-
лиона ф. фесове, изнасяни за Ориентъ.

Въ заключение върху това азъ щъ кажъ, че
вашата мисль за едно обстоятелствено проучва-
ние Чешката и Моравската домашна индустрия,
въ самитѣ мѣстности, ще бжде една отъ твърдѣ
важнитѣ и сериозни мѣрки, които бихте пред-
приели за подобренieto на нашата домашна ин-
дустрия. Азъ се признавамъ, че въ таково кратко
врѣме не съмъ могълъ да изучж това нѣщо тѣй,
што да могж да посочж на нѣкои срѣдства и
мѣрки въ това отношение. Домашната индустрия,
освѣнъ женскитѣ издѣлия и рждѣлия, объема
още купъ дребни промишлености съ които въ

свободното си отъ други работи врѣме, се занимава и мъжката челѣдь въ Чехия, каквото сж кошничарството, плетачеството, дребното дърводѣлство и дърворѣзство и пр. и пр. — които не сж недостъпни и за нашия Българинъ, но които трѣбва да се изучатъ и да му се посочатъ. По программитѣ въ нашитѣ дѣвически училища на ржкодѣлието е отсѣпено доволно мѣсто. Едно обстоятелствено изучаване въ Чехия и Моравия, вѣрвамъ, че би внесло нѣкои допълнения не само въ программитѣ на дѣвическитѣ но и въ тия на мъжкитѣ училища, особено въ балканскитѣ гористи мѣстности, гдѣто нашия селенинъ „отъ цѣла бука искарва едно вретено“, а Чешкия и Немския отъ нея изработватъ безбройни талерки, чукчета, игралца и пр. и пр., които пращатъ за продажъ намъ. Прочее, повтарямъ да кажѣ, че Вашата мисль е колкото важна, толкова и налѣжаща и дано по-скоро да ѣ осъществите.

Въ заключение върху всичко азъ прибавямъ още слѣдующето:

На единъ Френець, Нѣмецъ, Англичанинъ или Италиянецъ Чешкото изложение не може да направи таково потрѣсающе впечатление каквото то прави на единъ Българинъ. Първитѣ, напрѣднжли въ всѣко отношение, ще търсѣтъ изъ изложението нѣщо — въ което Чехитѣ бихъ ги надминжли. Всичко друго за тѣхъ е обикновено, защото голѣмия успѣхъ въ всичко изложено въ Пражкото изложение не е друго освѣнъ една содѣвка отъ общия срѣдно и западно-европейски напредѣкъ. Българина, обаче, като се намира предъ величествеността на това, и като си науми за насъ си, за нашитѣ поминъчни потрѣби, за нашата производителность и индустрия — потъ го избива по челото. Сравнение абсолютно е немислимо. Остана ли сме много, твърдѣ много надиря.

Намъ предстои усиленъ трудъ, и мъжки трѣбва да се заловимъ, не да стигаме напреднжлитѣ Европейци, туй не можемъ го стори, но да подкрѣпяме това що имаме и да го усъвършенствуваме споредъ съврѣмения вкусъ и нужда, а въ това отношение правителството у насъ е, което трѣбва да дава потикъ и насърчение още за многото врѣме до гдѣто се събуди заспалата у насъ частна инициатива.

По тоя пѣтъ сж минжли, па и сега вървѣтъ, Европейцитѣ. По него ще вървимъ и ний. Задачата на правителството е трудна. Но тя трѣбва, и ще бѣде постигнжта.

На конецъ, най-почтително Ви моля, да приемете увѣрение въ най-отличното ми къмъ Васъ уважение.

София, 10 Юлий 1891 год.

С. Ж. Дацовъ.

ТЕЛЕГРАММИ

на
„ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ“
(Agence Balkanique).

Бѣлградъ, 27 юлий (8 августъ). Министра на народното просвѣщение г. Николичъ ще трѣгне утрѣ за Виена за да придружи отъ тамъ краля въ пѣтуванието му до Парижъ.

Букурещъ, 28 юлий (9 августъ). Приемътъ, направенъ на краля въ Окна, е билъ отъ най-сърдечнитѣ; едно голѣмо множество се намирало на станцията. Слѣдъ приеманието на мѣстнитѣ власти, въ резиденцията имало обѣдъ за 25 лица. Вечерта имало шествие съ факли и иллюминации. Днесъ кралятъ е посѣтилъ болницитѣ, солницитѣ и духовника. На всждъ, прѣзъ дѣто е минувалъ кралятъ, е билъ живо акламиранъ. Негово Величество е заминалъ въ три часа послѣ пладѣя за Сланишкитѣ бани.

Петербургъ, с. д. Сръбский краль замина вчера съ г. г. Ристича, Пашича и свитата си за Виена, испровденъ до гарата отъ Императора и отъ великитѣ князове. Г. Ристичъ получи орденътъ „Св. Александръ Невский“, а г. Пашичъ орденътъ на „Вѣлий Орелъ“. Генералъ Чернаевъ е получилъ Таковский орденъ съ брилянти.

Прѣзъ ноцта отъ петѣкъ къмъ сѣбота близу до Давищада (Финландия) имало е сблъскване на два трена. Единтъ отъ треноветѣ билъ занетъ отъ солдати; три вагони отъ тоя трень се счупили и 48 человекъ по тежко или по легко ранили, отъ които двама сж умрѣли.

Парижъ, 28 юлий. Увѣрватъ, че г. Карно ще дойде въ Парижъ, за да приеме сръбский краль, който ще му направи тутакси посѣщение.

Парижъ, с. д. И в. „Temps“, въ една внушена заблѣжка, вѣстава противъ прѣвувеличаванията въ руссофилскитѣ манифестации, и особно противъ намѣрението на парижския градски съвѣтъ да направи на адмиралъ Жерве тържественъ приемъ. Такава прѣкалена ревность, казва „Temps“, не би могло освѣнъ да ослаби резултатитѣ отъ Кронцадското посѣщение, и да поврѣди на интереситѣ на Франция.

Атина, с. д. Единъ королевски указъ налага на корабитѣ, трѣгнали отъ 22 юлий (3 авг.) на сегнѣ отъ Червено Море и не пазили карантина въ Египетъ, 11 дневна карантина на островъ Дилосъ.

Килъ, с. д. Германската императрица пристигна въ 6 часа вечерта и тутакси отиде при императора на яхтата „Хохенцолернъ“.

Багнеръ де Лушонъ, с. д. При едно приемане вчера у республиканския кружокъ, министрътъ на вътрѣшнитѣ работи г. Констансъ каза, че республиката е отворена днесъ за всички, но че новодошитѣ сж длъжни да се подчиняватъ, а не да повеляватъ. Слѣдъ това министрътъ говорещъ за проекта на пенсингѣ за работницитѣ, заяви, че този проектъ може да се усъществи. Франция, добави г. Коц-

стансъ, е намѣрила много милиарди за да реорганизира войската си; правителството желае миръ; ето защо армията трѣбва да бѣде силна. Напада се на слабитѣ, а уважаватъ се силнитѣ. Най-сетнѣ г. Констансъ извѣсти, че правителството приготвя единъ проектъ, който организира земледѣлчески кредитъ.

Берлинъ, с. д. „Norddeutsche“ заявява за безосновна новината за неминуемото прѣкъсване на прѣговоритѣ по търговския договоръ съ Швейцария; така сжщо е безосновно и извѣстието за единъ проектъ на изолирването Франция чрѣзъ митарственъ съюзъ. Германия, казва „Norddeutsche“, би трѣбовало да се домогва повечето за заключването на договори и тарифи съ всичкитѣ държави на Централна Европа, отъ колкото за изолирването на една или нѣколко отъ тия държави. Германия е, прочее, далечъ отъ да иска да изолира Франция въ търговско отношение и съжалева само, гдѣто едно икономическо сближение на Германия и Франция чрѣзъ митарственъ договоръ намира прѣпятствия за сега непрѣодолими.—Колкото до прѣговоритѣ съ Швейцария, има още надежда за удовлетворителенъ резултатъ;

въпросътъ за възможенъ плебисцитъ върху общата тарифа въ Швейцария би билъ за Германия безъ значение. Не би могло, свършва сжщия вѣстникъ, да става дума за сжщественни улесения въ търговията съ Швейцария, а само за упазването на настоящето положение както си е.

Парижъ, 29 юлий (10 авг.) Агенцията Navas съобщава, че вчера прѣснѣжитѣ слухове за самоубиванieto на кралъ Милана сж обявени отъ окръжающитѣ бивния кралъ за лъжовни.

Вѣлградъ, с. д. Единъ указъ отъ регенството въвежда въ Сърбската войска единъ новъ барутъ система Нагнафтъ отъ калибръ 7.5. Една техническа комисия ще разгледа лущката-система Маузеръ, Кока, Берданъ чрѣзъ допълнение съ бързопълнение системата Кока-Милановичъ.

Парижъ, с. д. Агенцията Navas съобщава, че великий князь Алексий, който трѣбваше тази заранъ да пристигне на сѣверната гара, гдѣто го чакаше персонела отъ руското посолство и хиляди хора, не е пристигналъ. Немогайтѣ да си обяснятъ това закъсняване.

Вѣдомость

за появившитѣ се и прѣкратени заразителни болѣсти по домашния добитѣкъ
отъ 16 до 22 юлий 1891 година.

№ по редъ	Болѣсть	Окрѣгъ	Околия	Община	Село или градъ
Въ него врѣме сж били констатирани:					
1	Шапъ (Apthae epizooticae)	Ловчански	Ловчанска	Лженска	с. Лжене
2	" "	" "	Троянска	Терзийска	" Терзийско
3	" "	Плѣвенски	" Луковитска	Бърковачска	" Бъркачъ
4	" "	" "	" "	Беглежска	" Беглежъ
5	Шарка по овцетѣ (Variola ovina)	Видински	Видинска	Изворска	" Изворъ
6	" "	Вратчански	Вратчанска	Бабино-Голѣмска	" Бабино-Голѣмо
7	" "	Пловдивски	Бръзовска	Гиренска	" Бей-кѡй
8	" "	Търновски	Еленска	Костелска	" Тшовци
Въ него врѣме сж били прѣкратени:					
1	Вжленъ (Anthrax)	Шуменски	Шуменска	Шуменска	г. Шуменъ
2	" "	Плѣвенски	Плѣвенска	Тръстенийска	с. Тръстеникъ
3	" "	Сливенски	Ямболска	Азатъ-кѡйска	" Кулакий
4	Краста по овцетѣ (Scabies ovina)	Пловдивски	Пловдивска	Пловдивска	г. Пловдивъ
5	Краста по козитѣ (Scabies caprae)	Софийски	Пирдопска	Каменишка	с. Каменица
6	" "	" "	Искрецска	Доброславска	" Доброславци
7	" "	" "	Софийска	Княжевска	" Бояна
8	Шарка по овцетѣ (Variola ovina)	Варненски	Варненска	Ени-кѡйска	" Джеферлий
9	Сапъ (Malleus humidus)	Софийски	Самоковска	Самоковска	г. Самоковъ

За Директоръ, д-ръ Калевичъ.

При този брой нѣма обявление.

Държавна Печатница въ София.